

Amager, 13. september 2022

Miljøpunkt Amagers hørings svar vedr. Biodiversitetsstrategi og

Handleplan

Miljøpunkt Amager anerkender Københavns Kommunes arbejde med at få biodiversitet på dagsordenen og at det er et arbejde, der tager tid. Det virker som en meget lang tidshorisont med en strategi for de kommende 28 år. Miljøpunktet har dog noteret, at der vil være en årlig statusopgørelse og at handleplanen vil blive revideret hvert 4. år. To gode initiativer som skal være med til at sikre fremdrift. Og så er det selvfølgelig afgørende, at der afsættes midler på de årlige budgetter så indsatserne kan gennemføres. Miljøpunkt Amager ser gerne, at der afsættes finansiering til de første fem år i første budgetforhandling, så strategien kommer godt fra start.

Miljøpunkt Amager har en række generelle synspunkter:

Generelt er strategien visionær, men også ukonkret. København er tætpakket, byen vokser, flere arealer bebygges og nye indbyggere flytter til. I forvejen er København én af de storbyer i Norden, der tilbyder færrest kvadratmeter grønt pr. indbygger. Vi har samtidig en visionær by med mange men også forskelligrettede visioner, strategier og planer for udvikling af byen. Der er med andre ord kamp om pladsen. Vi har turisme, et væld af arrangementer, der skal anlægges sorteringspunkter, elladestationer, plads til cykelparkering, flere ungdomsboliger og skybrudssikre vores by. Det kræver alt sammen plads, som fortrænger plads til natur og biodiversitet, hvis disse ikke indtænkes fra starten i byrummet.

Generelt er der størst fokus på de offentlige arealer i strategien. Miljøpunkt Amager ser et stort potentiale i også at inddrage private arealer. Det kan både være grundejere, ejerforeningen men også almene boligselskaber. På Amager er der fx Vild med Vilje i Hørgården (KAB/3B). Og så er der en række byhaver på Amager, som er med til at øge den vilde natur/biodiversiteten, hvor der ellers kun ville være asfalt eller græsplæner.

Når der skal etableres stier i byen eller i naturområder, så er det vigtigt at overveje belægningen. Stier med semipermeabel belægning kan hjælpe med nedsivning, men kan også give plads til vækster og grusstier er med til at sænke farter for fx cyklister. Hvorimod en asfaltsti inviterer til hurtigere kørsel.

Miljøpunkt Amager bidrager gerne til at informere og engagere borgerne i biodiversitetsdagsordenen. Vi har med glæde noteret at miljøpunkter er nævnt i strategien under tema 4. Det er vigtigt at vi inddrages tidligt i processen. I forbindelse med udarbejdelse af strategien oplevede vi at den lokale viden blev glemt eller først sent kom i spil. Netop nu sidder alle lokaludvalg og udarbejder bydelsplaner for de kommende fire år. Miljøpunktet vil være opmærksom på at der er synergi mellem disse og biodiversitetsstrategien. Også at strategien tænkes ind i kommende lokalplaner.

Fra vores borgerinddragelse i forbindelse med udarbejdelse af vores to-årsplan 2022-2023, så var det emne der fik flest 'stemmer' – det grønne. Så det er et emne der optager borgerne på Amager.

Miljøpunkt Amager har stor erfaring med 'naturformidling'. Siden 2016 har Miljøpunkt Amager blandt andet arrangeret Fælledens Dag, hvor der er fokus på naturen og biodiversiteten på Amager Fælled. Her har vi inviteret til sanketure og fugleture. Ved Amager Strand har vi inviteret til tanghøst og kigget på fugle og planter ved Prøvestenen Syd.

Vi bifalder målsætning om at alle forvaltninger i Københavns Kommune er underlagt strategien, som skal løftes sammen med borgere, foreninger, erhvervsliv og andre aktører i byen. Det er vigtigt at dette implementeres i praksis af den daglige drift – via struktureret involvering af borgerne og øvrige aktører.

Ved byudvikling – enten af nye bydele eller optimering af eksisterende bydele, mangler der, at der stilles krav om 'frie arealer' i byplanlægningen og at fredede arealer ikke affredes.

Tema 1 – At bevare og forbedre den eksisterende biodiversitet

Omkring 2010 havde Københavns Kommune en 'Grøn tag politik'. Intentionen var at tagflader med en hældning på under 45 grader skulle have grønne tage. Miljøpunktet tror desværre ikke, at den blev fuldt implementeret eller havde den store effekt, men det kunne overvejes om der skulle indføres en ny politik på området med krav i lokalplaner mm. Og nu med større fokus på biodiversitet frem for klimatilpasning.

Gamle træer har stor betydning for biodiversiteten, hvorfor konkrete målsætninger kunne være ønskeligt. Gerne målsætninger, der fx følger op på målsætningerne i Københavns Kommunes træpolitik 2018-2025 samt i Strategi for bynatur 2015-2025. Heri står fx, at '20 % af Københavns samlede areal er dækket af trækroner'. Vi vil opfordre til, at Københavns Kommune sigter efter et ambitionsniveau som i Frederiksberg Kommunes træpolitik, hvori der står, at alle borgere skal kunne se et træ fra deres vindue og at alle træer over 25 år er beskyttede. Københavns Kommune kunne overveje at tilbyde en gratis service for borgere, der er i tvivl om værdien af gamle træer på egen matrikel.

Det er meget positivt, at strategien fokuserer på biodiversitet i den blå by - og dermed fokus på vores ferske og salte vande. Et fokus der ikke er medtaget i 'Strategi for bynatur'. Vand er forudsætningen for liv og dermed en vigtig forudsætning for biodiversiteten. København kunne med fordel blotlægge flere af de rørlagte vandledninger, til fordel for biodiversiteten og samtidig øge den rekreative oplevelse for menneskerne i byen.

I EU's Vandrammedirektiv er målet, at vand i Europa som minimum opnår god økologisk tilstand. Dette mål skulle være opfyldt 2015, men dog med mulighed for udsættelse til 2027. Og vi er ikke i mål hverken kommunalt eller nationalt. Der er derfor behov for en øget indsats for at komme i mål.

Under den blå by ser Miljøpunkt Amager gerne at 'strand' tilføjes. Der kan være en særlig vegetation der knytter sig til sand eller kystnær stensætning som påvirkes af (salt)vandet. Eller §3 beskyttede strandenge, fx på Amager Strand.

I forhold til drift og pleje af Københavns Kommunes parker/grønne områder, hvor en del varetages af private aktører, er det vigtigt at der skal stilles tydelige kriterier/krav vedr. de biodiversitetstiltag i udliciteringskontrakter.

Derudover skal private aktører og nyttejobbene også oplæres og undervises på samme måde som kommunens medarbejdere. På Amager Fælled er der eksempler på hvad manglende krav og oplæring af nyttejobbene kan medføre. Ulempen var at det ikke kun var de invasive arter, der blev fjernet/beskåret.

Hvad angår de årlige statusopgørelser forslår Miljøpunkt Amager, at de offentliggøres så borgere og alle interesserede kan følge med i fremgang. Dette vil både skabe synlighed samt være en inspirationskilde. Det kunne også overvejes, at der blev etableret et fælles fagligt forum på tværs af forvaltninger, miljøpunkter og lokaludvalg, der drøftede evaluering og opdatering af handleplaner.

Det er vigtigt, at der er mørke områder i byen. Der kan være en afvejning af hensyn ift tryghed. Miljøpunkt Amager er enig i at vej- og stibelysninger skal tilpasses i omfang og type i områder med særlige natur- og biodiversitetshensyn for at undgå at forstyrre og ødelægge nataktive arters livscyklus og døgnrytme.

Det er nævnt, at Københavns grå natur ofte vil være udfordret af store mængder af slid og den forurening og salt, som løber af veje og fortorve. Der bør indsættes en klar målsætning i planperioden om, at saltning udfases helt. I den første handleplan bør det være et klart mål, at saltning stoppes på grønne veje/klimaveje, hvor de grønne elementer og træer har en hydraulisk funktion. Vi finder at dette er en minimal indsats, som må gøres og vi minder om at vores nabokommune Frederiksberg har indført dette tiltag for år tilbage.

Tema 2 – At skabe ny biodiversitet i byen

Det er afgørende at biodiversitet integreres i kommunens planlægning og sagsgange, der skal være med til at udvikle naturbaserede løsninger, som kobler biodiversitetsdagsordenen med byggeri, klima og klimatilpasning.

Miljøpunkt Amager er enig i at den overordnede planlægning skal sikre adgang langs havnen og kysten, og derfor har vi også flere samarbejder med Prøvestenens Natur- og Fritidsforening om projekter der formidler viden om naturen i dette lidt hemmelige sted på Amager. Og miljøpunktet har stået for flere affaldsindsamlinger her og bistået med viden for studerende, der havde Prøvestenen Syd som deres caseområde.

Miljøpunkt Amager bidrager gerne til at ensformige områder omlægges til mere vildtvoksende arealer med større variation af arter. I samarbejde med lokale aktører håber miljøpunktet at kunne omdanne dele af Prags Boulevards kedelige græsplæne til en blomstereng med en variation med blomster og planter, der kan tiltrække flere bier og insekter.

Pleje og vedligehold af naturen er altafgørende for naturens kvalitet og fremtræden, hvorfor vi hilser strategiens fokus på plejeindsats velkommen. Naturområderne skal plejes med fokus på at fremme biodiversiteten, artsrigdom og naturoplevelser i byen.

Strategien nævner ønsket om stilleområder. Det bifaldes, at der i København arbejdes mere strategisk med stilleområder – til fordel for både dyr og mennesker. Man bør fx arbejde med at udpege forsøgsområder, hvor stilheden er i fokus. Stilheden kan evt. samtænkes med mørke områder og ved valg af belægning.

Tema 3 – At understøtte viden og uddannelse om natur og biodiversitet

I forhold til ønsket om fokus på viden og uddannelse, så bifaldes ideen om at skabe naturrige og biologisk mangfoldige udearealer på kommunens folkeskoler og daginstitutioner. Det er vigtigt, at natur og udeliv bliver en integreret del af børns og unges uddannelse. Miljøpunkt Amager ser stor værdi i at bruge udearealer omkring skolen/i byen som pædagogiske rum. Her kan det taktile og sanselige betyde meget for (ind)læringen.

København har i forvejen dygtige naturvejledere ansat på byens naturskoler, naturcentre og miljøskoler, som man kan bruge i forhold til at efteruddanne pædagoger og lærere. Man kunne ligeledes understøtte at flere af byens bemandede legepladser blev udviklet som eksperimentale læringsrum i forhold til at øge biodiversiteten i byen. Mange af disse befinder sig i Københavns grønne områder og parker. Der er også et stort potentiale i fritidsklubberne.

Under indsats 3.1 kan Miljøpunkt Amager fremhæve <https://naturibyen.com/>, som allerede er en velfungerende elektronisk platform.

Ydermere anbefaler vi anvendelse af begrebet naturuddannelse, som sætter fokus på hvordan vi kan skabe og understøtte en stærk forbindelse mellem mennesker og natur.

Tema 4 – At skabe frivillige fællesskaber om biodiversitet

I strategien nævnes der en række mål for 2050. Hvad er benchmark? 2022? Eller hvordan opgøres højere, mere osv. Og hvordan defineres nærområde i strategien? Det er ikke konkretiseret.

Miljøpunktet er enige i, at der er et grundlæggende behov for ressourcer til at kortlægge eksisterende natur for at få et overblik over den eksisterende biodiversitet og finde potentiale for at skabe plads til mere natur.

Miljøpunkt Amager hilser forslaget om biodiversitetskoordinatorer velkomne. Miljøpunktet ser gerne at disse koordinatorer også spiller en rolle i forhold til borgerne og de frivillige i naturpleje, og ikke begrænses til forvaltningerne. Indtil 2019 var der ansat en frivillighedskoordinator i TMF, som sikrede én indgang til forvaltningen for de frivillige grønne fællesskaber/byhaver. Det var rigtig godt. Det skabte dog stor uro og usikkerhed om byhavernes/laugenes fremtidige eksistens, da denne stilling blev sparet væk og der blev efterfølgende brugt en masse ressourcer på at sikre at projekterne kunne fortsætte. Miljøpunktet vil derfor opfordre til at lignende situation undgås, såfremt Københavns Kommune reelt ønsker at skabe frivillige fællesskaber om biodiversitet.

Strategien nævner ingen visioner om at formidle skriftligt om biodiversitet i det offentlige rum. Det kunne i høj grad understøtte arbejdet med formidling af biodiversitet til den brede befolkning og bidrage til en bedre forståelse af den nødvendige ændring af naturen i byen fra meget plejet til mere vild, og at det i perioder kan se meget oplejet ud – og det kan være godt for biodiversiteten.

Kommunen har allerede i 'Strategi for bynatur' beskrevet, at kortlægning af eksisterende naturværdier i København blandt andet skal gennemføres i samarbejde med borgere og grønne interesseorganisationer. Det ser vi frem til, men opfordrer også til, at kortlægning af både biodiversitet og naturværdier gennemføres hurtigst muligt og i et samarbejde mellem fagfolk, interesseorganisationer og frivillige. Det er værd at bemærke, at det er skrøbeligt at overlade naturpleje udelukkende til borgere og frivillige, uden deltagelse af personer med naturfaglig indsigt.

På Amager har Københavns Kogræsserlaug med succes stået for naturpleje på Amager Fælled siden 2014. Via arrangementer og arbejdsdage formidler foreningen viden om frivillighed såvel som naturpleje, mad og etik.

Der lyder spændende med forslag om profilkulturhuse under indsats 4.1. Er de allerede udpegede? Måske kunne sådanne 'grønne' mødesteder tænkes som et laboratorium/eksperimentarium/hub med fokus på videndeling og adfærdændringer indenfor den grønne omstilling. Her kunne et samarbejde med andre forvaltninger også være ønskeligt.

Miljøpunkt Amager har noteret at miljøpunkt er nævnt under tema 4, indsats 4.2. Det er ikke særlig konkret, og der ligger ikke miljøpunkter ved de områder, der er nævnt. Men Miljøpunkt Amager indgår gerne i dialog i den kommende proces.

Miljøpunkt Amager ser frem til at følge det videre arbejde og ikke mindst udmøntningen af handleplanen.

Venlig hilsen

Lasse Rossen
Bestyrelsesformand
Miljøpunkt Amager

Dorte Grastrup-Hansen
Centerleder
Miljøpunkt Amager

Kvarterhuset
Jemtelandsgade 3, 4. sal
2300 København S
miljopunkt-amager.dk
post@miljopunkt-amager.dk